

تحلیل توصیفی و استنادی مقالات پژوهشنامه علوم سیاسی

مجتبی مقصودی*
رضا دوستدار**

چکیده

پژوهش و بررسی در مورد نشریات علمی و تحلیل محتوایی و موضوعی آنها امروزه اهمیت یافته است. بر همین اساس در این پژوهش برای نخستین بار به بررسی توصیفی و تحلیلی استنادی مقالات پژوهشنامه علوم سیاسی ایران پرداخته شده است. هدف این پژوهش بررسی وضعیت مقاله‌های منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱، ۲۸ شماره است که به

---

* عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی (Maghsoodi42@yahoo.com)
** دانشجوی دکترای مسائل ایران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی (rezadoustdar@gmail.com)

تاریخ تصویب: ۹۲/۹/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۲/۲/۳۱

پژوهشنامه علوم سیاسی، سال نهم، شماره اول، زمستان ۱۳۹۲، صص ۳۳-۵۹

روش توصیفی و تحلیل استنادی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش مقالات ۲۸ شماره منتشرشده این نشریه (شماره ۱ الی ۲۸) است که به صورت تمام‌شماری تمامی مقالات منتشره در این ۲۸ شماره به تعداد ۱۸۷ مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش تعیین گرایش و پراکندگی موضوعی، رتبه علمی نویسندگان، دانشگاه یا مؤسسه پژوهشی نویسندگان، تعداد نویسندگان مقالات، و میزان استناد به منابع مختلف مورد توجه قرار گرفته است. روش و ابزار گردآوری داده‌ها مشاهده اسنادی و تهیه فهرست اولیه است. نتایج تحقیق نشان داد بیشترین پوشش موضوعی حوزه اندیشه سیاسی بوده است. همچنین بین مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود دارد. برای تعیین و پراکندگی موضوعی مقالات پس از بررسی چند مقوله در نظر گرفته شده است. بررسی مقوله‌ها نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی مربوط به حوزه موضوعی اندیشه سیاسی است. ضمن آنکه برخی حوزه‌های موضوعی فاقد مقاله در این نشریه بوده‌اند. همچنین بررسی‌ها نشان داد که ۲۳/۵ درصد از مجموع مقالات توسط ۸ نویسنده به نگارش درآمده است. همچنین مشخص شد که ۶۲ درصد از مقالات به صورت تک‌نفره و ۲۹ درصد به صورت دونفره و ۹ درصد با بیش از ۲ نفر نویسنده به نگارش درآمده است.

واژگان کلیدی: مقالات، پژوهشنامه علوم سیاسی، تحلیل توصیفی - استنادی، حوزه‌های موضوعی

مقدمه

نشریات علمی - پژوهشی که در فاصله زمانی منظم برای مدت نامعلوم منتشر می‌شوند، به ایفای دو کارکرد اجتماعی تولید و ارتباط علمی می‌پردازند. جایگاه نشریات علمی - پژوهشی کشور با کارکردهای مختلف و مهمی که برعهده دارند، نیازمند توجه شایانی است. این نشریات علاوه بر نقش مرجعیت یافته‌های علمی - پژوهشی که مورد استفاده بیشتر اعضای جامعه علمی قرار می‌گیرد، منبع ارزیابی‌های مهم دیگر، از جمله سطح علمی رشته و حوزه علمی تخصصی و نیز معیاری برای ارزیابی توانایی‌های علمی و پژوهشی اساتید، محققان و نیز نسل جوان دارای تحصیلات عالی محسوب می‌شود (شریفی، و دیگران، ۱۳۹۱: ۶۳-۶۲).

طی دو دهه گذشته و به‌ویژه یک دهه اخیر، مجموعه رشته‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل توانسته است به‌لحاظ جغرافیایی گسترش قابل‌توجهی داشته باشد؛ به‌گونه‌ای که رشته علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و گرایش‌های آنها از حالت رشته‌های صرفاً مستقر در پایتخت، خارج شده و با توسعه جغرافیایی در سایر شهرهای کشور این رشته‌ها در آنها دایر شده است و توانسته فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مستقر در پایتخت را به‌عنوان عضو هیئت علمی به خود جذب کند. این امر توجه را به این نکته جلب می‌نماید که با گسترش جغرافیایی این رشته و توسعه آموزشی آن، آیا اساتید و محققان و پژوهشگران این عرصه توانسته‌اند همگام با توسعه آموزشی در حوزه پژوهشی نیز در امتداد دانشگاه‌های مستقر در پایتخت حرکت کنند. این توسعه ایجادشده در این رشته در دانشگاه‌های مختلف کشور خود فارغ‌التحصیلان بی‌شماری را با خود همراه ساخته است. این موضوع نیز این سؤال را مطرح می‌سازد که آیا توسعه آموزشی افزایش تولید دانش سیاسی را با نگاهی به

گستره جغرافیایی کشور به وجود آورده است؟ و اینکه نسبت زنان و مردان در این تولید دانش سیاسی به چه میزان بوده است؟ و اینکه اساساً حوزه پژوهشی اغلب اساتید و پژوهشگران کشور که به نوعی در این نشریه صاحب اثر هستند چیست؟ بدیهی است زمانی می‌توان ارزیابی دقیق، مناسب و جامعی از فعالیت علمی نشریات داشت که در مرحله نخست بتوان تصویر روشن و شفاف در مورد گرایش‌های پژوهشی منتشره در نشریات ارائه کرد. بر همین اساس این مقاله در نظر دارد به بررسی وضعیت مقالات پژوهشنامه علوم سیاسی به لحاظ گستره موضوعی، مشارکت گروهی، جنسیت و سطح تحصیلات نویسندگان، میزان منابع استفاده‌شده، پرکارترین نویسندگان و ... بپردازد.

پژوهش‌های انجام‌شده در کشور در مورد تحلیل توصیفی و استنادی مقالات منتشره در نشریات علمی در حوزه‌های علمی مختلف متعدد است، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد به این نوع پژوهش در حوزه علوم سیاسی توجه چندانی نشده است. از جمله آثاری که با این رویکرد و در حوزه رشته جغرافیا منتشر شده است، مقاله‌ای است تحت عنوان «ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله (۸۷-۱۳۷۸)» که توسط دکتر علی موحد و پگاه ایزدی در سال ۱۳۸۸ در فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای طبیعی منتشر شده است. نویسندگان به تنوع رشته‌ها و گروه‌های علمی (۱۹ گروه و ۱۵ رشته علوم جغرافیایی) و درصدهای مختلف مشارکت آنها در انتشار مقاله اشاره می‌کند و نتیجه می‌گیرد که تنها ۶/۶ درصد از مقالات مورد بررسی حاصل استخراج از کارهای علمی - پژوهشی بوده است. اثر دیگر تحت عنوان «مشارکت گروهی و موضوعات اصلی مقالات مجله علمی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز» است که در سال ۱۳۸۵ توسط فیروزه زارع فراشبندی و دیگران در مجله مدیریت اطلاعات سلامت انتشار یافته است. نتایج این تحقیق حاکی از تمایل نویسندگان این نشریه به همکاری گروهی بیش از کار انفرادی است. ضمن آنکه در این نشریه تعادل موضوعی منطبق با پوشش موضوعی مجله نیست. ناصر ولایی و همکاران در مقاله «بررسی کمی و کیفی مقالات مجله علمی - پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران از شماره ۴۷-۱ تابستان ۱۳۸۴» که در ۱۳۸۵ در مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران انتشار یافته

است، به این نتیجه رسیده‌اند که مقالات این نشریه به روش توصیفی انجام شده است و نتایج آن حاکی از تغییر محسوس این نشریه به لحاظ تعداد مقالات و کیفیت پژوهش‌های انجام‌شده است. «تحلیل استنادی و کمی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی سلامت کار ایران، دانشگاه علوم پزشکی تهران» عنوان مقاله‌ای است که در سال ۱۳۹۰ توسط مهدی علی‌گل، علیرضا امان‌اللهی و علی اصغر فرشاد در فصلنامه سلامت کار ایران منتشر شده است. نویسندگان این مقاله نتیجه می‌گیرند که توزیع مناسبی بین موضوعات مقالات وجود ندارد. نصرت ریاحی‌نیا و شکوه نوایی‌نژاد مقاله «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان» را در فصلنامه «زن: حقوق و توسعه (تحقیقات زنان)» در بهار ۱۳۹۰ منتشر نموده و معتقدند بین میزان مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین این مقاله توانسته است پراستنادترین مؤلفان را مشخص کند. بهرام محسن‌پور مقاله «تحلیل روند تحول فصلنامه تعلیم و تربیت» را در سال ۱۳۸۴ در فصلنامه تعلیم و تربیت منتشر کرده و بیشتر به توصیف کلی نشریه پرداخته و بررسی تحلیلی و عمیق‌تر نشریه را به پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌دهد. سید نصرالله سجادی و دیگران مقاله «تحلیل توصیفی نشریه علمی - پژوهشی حرکت (شماره ۱ تا ۳۴)» را تألیف و در تابستان ۱۳۸۹ در نشریه مدیریت ورزشی به چاپ رسانده‌اند. نتایج تحقیق متضمن میزان مشارکت گروهی، توزیع استنادات، روش تحقیق و گرایش‌های موضوعی مقالات و مشارکت دانشگاه‌ها در تدوین مقالات است. مقاله دیگری که در همین نشریه در سال ۱۳۹۱ منتشر شده است متعلق به آقایان مسلم شریفی، شادمهر میرداری هریجانی و بابی سان‌عسگری تحت عنوان «تحلیل توصیفی مقاله‌های نشریات علمی - پژوهشی تربیت بدنی و علوم ورزشی طی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۴» است که نتایج آن به فراوانی گرایش‌های موضوعی، روش تحقیق، مدت‌زمان پذیرش مقالات، میزان مشارکت رتبه‌های مختلف هیئت علمی در تألیف مقالات این نشریه اشاره دارد.

با توجه به مطالب فوق می‌توان اظهار داشت که لزوم آسیب‌شناسی پژوهشنامه علوم سیاسی با توجه به هفت سال انتشار، کسب دانش لازم در مورد وضعیت مقالات منتشرشده و آگاهی از نقاط ضعف و قوت، بهره‌گیری از دانش کسب‌شده

به منظور برنامه ریزی و سیاست گذاری مناسب و کمک به هیئت تحریریه نشریه از جمله ضرورت های انجام این پژوهش بوده اند.

سؤال اصلی: وضعیت مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی به لحاظ ویژگی های مشارکت فردی، جنسیتی و دانشگاهی، سطح علمی نویسندگان و پراکندگی موضوعی مقالات و... چگونه است؟

سؤالات فرعی:

۱. پراکندگی موضوعی مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

۲. مشارکت زنان و مردان در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

۳. سطح و رتبه علمی نویسندگان مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

۴. پرکارترین نویسندگان در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی کدامند؟

۵. وضعیت مقالات به لحاظ شکلی، و رعایت ویژگی های مورد انتظار پژوهشنامه چگونه بوده است؟

۶. میزان استنادات به منابع و میانگین کل استنادات مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟ استنادات فارسی و غیرفارسی در منابع مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

۷. میزان مشارکت دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

۸. مشارکت گروهی در تألیف مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

۹. ضریب تأثیر پژوهشنامه علوم سیاسی در مقایسه با سایر نشریات علوم سیاسی نمایه شده در پایگاه استنادی وزارت علوم جهان اسلام ISC چگونه است؟

هدف:

هدف این پژوهش شناسایی وضعیت مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم

سیاسی به لحاظ تعیین گرایش و پراکندگی موضوعی، رتبه علمی نویسندگان، دانشگاه یا مؤسسه پژوهشی نویسندگان، تعداد نویسندگان مقالات، روش تحقیق، میزان استناد به منابع مختلف و شناخت مقوله‌های موضوعی کمتر کار شده است.

فرضیه‌ها:

۱. احتمالاً بین پراکندگی حوزه‌های موضوعی مقالات و رتبه علمی نویسندگان رابطه معناداری وجود دارد.

۲. بین جنسیت و حوزه‌های موضوعی مختلف رابطه معناداری وجود دارد.

۳. بین دانشگاه و مرکز پژوهشی و حوزه‌های موضوعی رابطه معناداری وجود دارد.

۴. بین میزان رفرنس‌ها و حوزه‌های موضوعی رابطه معناداری وجود دارد.

۵. بین تعداد صفحات مقالات و رتبه علمی نویسندگان رابطه معناداری وجود دارد.

روش:

جامعه آماری این پژوهش، مقالات ۲۸ شماره منتشر شده این نشریه (شماره ۱ الی ۲۸) است که به صورت تمام‌شماری تمامی مقالات منتشره در این ۲۸ شماره به تعداد ۱۸۷ مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. ابزار گردآوری داده‌ها، مشاهده اسنادی و تهیه فهرست اولیه است. لذا این پژوهش به بررسی وضعیت مقاله‌های منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱ به تعداد ۲۸ شماره می‌پردازد.

روش تحقیق از نوع توصیفی است. تحقیق توصیفی شامل مجموعه‌ای از روش‌هایی است که هدف آنها توصیف کردن شرایط یا پدیده‌های مورد بررسی است. اجرای تحقیق توصیفی می‌تواند صرفاً برای شناخت بیشتر شرایط موجود یا یاری دادن به فرایند تصمیم‌گیری باشد (سرمد، بازرگان و جازی، ۱۳۸۵: ۸۳-۸۲) و شیوه گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای است. واحد تحلیلی در این پژوهش، متن مقاله می‌باشد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

پس از انتخاب واحد تحلیل به تدوین مقوله‌ها و زیرمقوله‌های مقالات پرداخته شده است. سپس داده‌های جمع‌آوری شده کدگذاری شده و با توجه به سؤال‌های پژوهش، داده‌ها با کمک نرم‌افزار آماری اکسل و اسپاس تحلیل شده‌اند. روش تجزیه و تحلیل نیز با بهره‌گیری از رویکرد نظریه مفهوم‌سازی زمینه‌ای^۱ است.

ادبیات نظری

در سال‌های اخیر پژوهش و بررسی در مورد نشریات علمی و تحلیل موضوعی آنها متداول شده است. بر همین اساس در این پژوهش برای نخستین بار به بررسی توصیفی - تحلیلی مقالات پژوهشنامه علوم سیاسی ایران پرداخته شده است. پژوهشنامه علوم سیاسی توسط انجمن علوم سیاسی به‌عنوان یکی از مراجع مهم علمی در حوزه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، و با هدف توسعه و ترویج این علوم در ایران تشکیل شده، منتشر می‌شود. پژوهشنامه علوم سیاسی فصلنامه‌ای علمی - پژوهشی و متعلق به انجمن علوم سیاسی ایران است. مدیر مسئول این نشریه دکتر مجتبی مقصودی و سردبیر آن تا شماره ۲۸ دکتر امیرمحمد حاجی‌یوسفی بوده است و به‌تازگی دکتر سیدمحمدکاظم سجادیپور سردبیری این نشریه را برعهده گرفته‌اند. نخستین شماره این فصلنامه در زمستان ۱۳۸۴ به چاپ رسیده و در پاییز ۱۳۹۱ با انتشار ۲۸ شماره به‌طور مرتب انتشار یافته است. قلمرو موضوعی این فصلنامه شامل حوزه‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و نیز مطالعات میان‌رشته‌ای مرتبط می‌باشد. هدف انجمن علوم سیاسی ایران از انتشار این فصلنامه، تلاش علمی در راستای افزایش سطح آموزش و پژوهش علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در ایران است. این نشریه دارای هیئت تحریریه‌ای بسیار قوی با حضور بهترین اساتید دانشگاه‌های ایران در حوزه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل است. گفتنی است پیش از پرداختن به پژوهشنامه علوم سیاسی، لازم است نگاهی کوتاه به انجمن علوم سیاسی داشته باشیم.

انجمن علوم سیاسی ایران در سال ۱۳۸۲ «به‌منظور گسترش و پیشبرد و ارتقای علمی اعضای انجمن و توسعه کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به امور

---

1. Grounded theory

آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های علم سیاست و حوزه‌های مرتبط» تأسیس شد. این انجمن زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دنبال ایجاد محیطی برای اساتید رشته‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل است.

وظایف و فعالیت‌های انجمن عبارت است از:

۱. انجام تحقیقات علمی و فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی؛
۲. همکاری با نهادهای اجرایی، علمی، پژوهشی، در زمینه ارزیابی و بازنگری و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های مربوط به امور آموزش و پژوهش در زمینه علمی موضوع فعالیت انجمن؛
۳. ترغیب و تشویق پژوهشگران و تجلیل از محققان و استادان ممتاز؛
۴. ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی و فنی؛
۵. برگزاری گردهمایی‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛
۶. انتشار کتب و نشریات علمی (<http://www.ipsajournal.ir> و <http://www.ipsa.ir>).

گفته می‌شود که علوم سیاسی یک علم بین‌رشته‌ای است که علوم مختلف در آن به هم می‌رسند. این ویژگی سبب می‌شود تا به‌رغم محافظه‌کاری علم سیاست، هر تحولی که در سایر رشته‌های علوم اجتماعی به وجود می‌آید، تأثیر خود را بر این علم بگذارد (مصفا، ۱۳۸۶: ۲۵).

آسیب‌شناسی و بررسی و ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی در رشته‌های مختلف را می‌توان از جمله اقدامات اساسی و بنیادی به‌شمار آورد که باید به‌طور مستمر پیگیری شود. با انجام مطالعات آسیب‌شناسانه می‌توان به نقاط قوت و ضعف پی برد و با شناخت و دانش حاصل شده نقاط قوت را بهبود بخشید و در راستای رفع موانع، مشکلات و نواقص تلاش نمود. این امر در حوزه مطالعات علوم انسانی و رشته‌های تخصصی آن به‌مراتب دارای اهمیت بیشتری است. ماهیت امور مطالعاتی و پژوهشی این علوم ایجاب می‌کند که همواره با ملاحظات همه‌جانبه درصدد بررسی و کنکاش برآمد و همه ابعاد موضوع را مدنظر قرار داد، زیرا به‌رحال این علوم و معارف با علوم دقیقه و طبیعی تفاوت‌های ماهوی دارند (مصفا، ۱۳۸۶: پیشگفتار).

یافته‌های پژوهش

الف - یافته‌های توصیفی

۱. در پاسخ به سؤال نخست یعنی: پراکندگی موضوعی مقالات منتشرشده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟

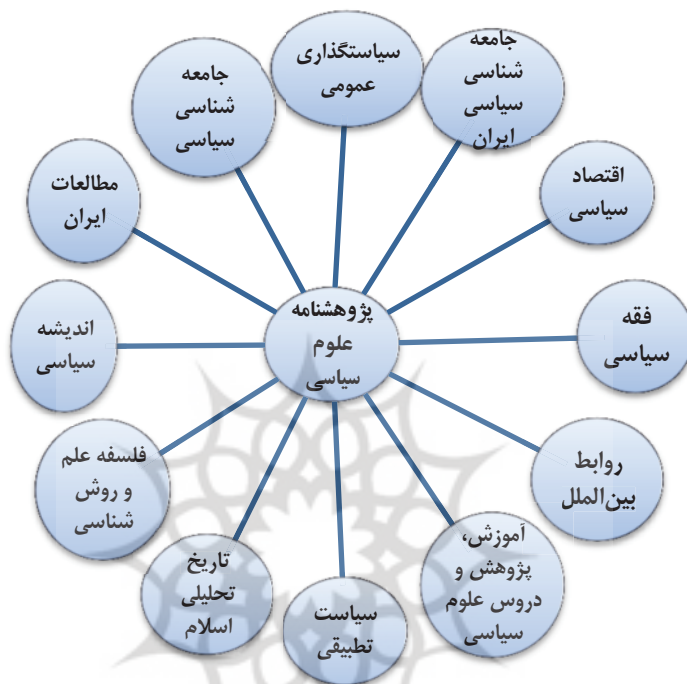
جدول شماره (۱). پراکندگی موضوعی مقالات منتشرشده در پژوهشنامه علوم سیاسی

ردیف	موضوع	فراوانی مقالات	درصد فراوانی
۱	اندیشه سیاسی	۵۲	۲۸
۲	مطالعات ایران	۳۶	۱۹
۳	جامعه‌شناسی سیاسی ایران	۲۸	۱۵
۴	روابط بین‌الملل	۲۱	۱۱
۵	آموزش، پژوهش، آزمون و درس در علوم سیاسی	۲۲	۱۲
۶	فلسفه علم و روش‌شناسی	۱۲	۶
۷	جامعه‌شناسی سیاسی	۹	۵
۸	فقه سیاسی	۲	۱
۹	اقتصاد سیاسی	۲	۱
۱۰	سیاست‌گذاری عمومی	۱	۱
۱۱	سیاست تطبیقی (مقایسه‌ای)	۱	۱
۱۲	تاریخ تحلیلی اسلام	۱	۱
		۱۸۷	۱۰۰درصد

بررسی‌ها نشان می‌دهد که مقالات منتشرشده بیشتر به مباحث اندیشه سیاسی، مطالعات ایران و جامعه‌شناسی سیاسی ایران پرداخته‌اند و مقولاتی نظیر روابط بین‌الملل با دامنه گسترده‌ای که برای آن قابل تصور است از جمله حقوق و سازمان‌های بین‌المللی، سیاست و اقتصاد سیاسی بین‌الملل از فراوانی چندانی برخوردار نبوده است. این وضعیت برای رشته سیاست‌گذاری عمومی که یک دهه از عمر فعالیت علمی آن در ایران می‌گذرد نیز بسیار ناچیز بوده است. روانشناسی سیاسی، فقه سیاسی و اقتصاد سیاسی نیز از وضعیت مطلوبی برخوردار نیستند. همچنین با بررسی بیشتر می‌توان به موضوعات و مقولات مربوط به قومیت و امنیت به‌ویژه امنیت داخلی اشاره کرد که در این نشریه هیچ اثری از آنها نمی‌توان یافت که از جمله موضوعات مهم و محوری در این نشریه به‌شمار می‌آید. فراوانی مقولات در جدول فوق نشان داده شده است. به‌نظر می‌رسد مسئولین این نشریه با داشتن داعیه فراگیری این نشریه باید به‌نحو مطلوبی به برنامه‌ریزی دقیق‌تری به‌منظور دریافت

مقالات در حوزه‌های موضوعی مختلف اقدام تا از گرایش این نشریه به حوزه‌های خاصی در علوم سیاسی اجتناب شود.

نمودار شماره (۱). پراکندگی موضوعی مقالات منتشرشده در پژوهشنامه علوم سیاسی

۲. در پاسخ به سؤال دوم یعنی: مشارکت زنان و مردان در مقالات منتشرشده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟ و برای پاسخ مناسب‌تر به این سؤال، یافته‌ها را به دو دسته تقسیم کردیم. ابتدا مقالات صرفاً براساس نویسندگان اول مقالات بررسی و در بخش بعدی مقالات با احتساب نویسندگان اول، دوم، سوم و... بررسی شده است. بررسی مقالات این نشریه براساس نویسندگان نفر اول نشان می‌دهد که از مجموع ۱۸۷ مقاله منتشرشده در ۲۸ شماره این نشریه، ۱۸۲ مقاله یعنی ۹۷ درصد از مقالات توسط مردان و تنها ۵ مقاله یعنی ۳ درصد از مقالات توسط زنان به نگارش درآمده است. در توجیه این امر دلایل مهمی می‌توان ذکر کرد که ازجمله مهم‌ترین آنها نسبت بیشتر فارغ‌التحصیلان مرد نسبت به زنان است.

جدول شماره (۲). مشارکت زنان و مردان در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی براساس نویسندگان

نفر اول

تعداد زن و مرد (نویسندگان نفر اول)			
جنسیت	مردان	زنان	تعداد کل
تعداد	۱۸۲	۵	۱۸۷
درصد	۹۷	۳	۱۰۰

همچنین بررسی مقالات ۲۸ شماره این نشریه حاکی از آن است که در مجموع مردان در ۲۴۲ مقاله یعنی ۸۹ درصد مقالات، و زنان در ۳۱ مقاله منتشر شده یعنی ۱۱ درصد از مقالات منتشره مشارکت داشته‌اند. یافته‌های پاسخ یک در جداول و نمودارهای ۱ و ۲ نمایش داده شده است.

جدول شماره (۳). مشارکت زنان و مردان در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی براساس

نویسندگان نفر اول، دوم و.....

جنسیت	مردان	زنان	تعداد کل
تعداد	۲۴۲	۳۱	۲۷۳
درصد	۸۹	۱۱	۱۰۰

۳. سطح علمی و رتبه علمی نویسندگان مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است، دومین سؤالی بود که این پژوهش به دنبال یافتن پاسخی برای آن بود. براساس یافته‌های این پژوهش مجموعه ۱۸۷ مقاله منتشره توسط ۱۱۰ نویسنده به نگارش درآمده است. از این میان مربیان ۲، استادیار ۶۴، دانشیار ۲۳، استاد ۸ و دانشجویان و محققان ۱۳ مقاله را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج این بررسی در جدول شماره (۴) نشان داده شده است.

جدول شماره (۴). سطح علمی و رتبه علمی نویسندگان مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی

رتبه علمی نویسندگان						
رتبه	مربی	استادیار	دانشیار	استاد	دانشجویان و محققان	مجموع نویسندگان اول
تعداد	۲	۶۴	۲۳	۸	۱۳	۱۱۰
درصد	۲	۵۸	۲۱	۷	۱۲	۱۰۰

۴. چهارمین سؤال این پژوهش به این موضوع می‌پردازد که بیشترین فراوانی انتشار مقاله در این نشریه متعلق به کدام یک از اساتید و محققان می‌باشد؟ برای پاسخ به این سؤال نویسندگان مقالات براساس نویسنده نفر اول مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که ۲۳/۵ درصد از مجموع مقالات متعلق به ۸ نفر است. براساس

یافته‌های این پژوهش آقایان محسن خلیلی و امیرمحمد حاجی یوسفی با ۸ مقاله، محمدرضا تاجیک با ۶ مقاله، علی اکبر علیخانی و منصور میراحمدی با ۵ مقاله و نیز حسین جمالی، سیدجلال دهقانی فیروزآبادی و کاووس سیدامامی با ۴ مقاله در صدر پرکارترین نویسندگان قرار داشته‌اند.

جدول شماره (۵). پرکارترین نویسندگان در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی

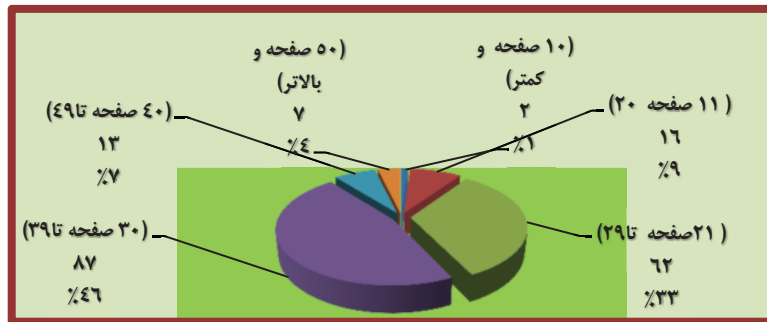
نویسندگان با مقاله ۸	نویسندگان با مقاله ۶	نویسندگان با مقاله ۵	نویسندگان با مقاله ۴	نویسندگان با مقاله ۳
محسن خلیلی، امیرمحمد حاجی یوسفی	محمدرضا تاجیک	علی اکبر علیخانی، منصور میراحمدی	حسین جمالی، سید جلال دهقانی فیروزآبادی، کاووس سیدامامی	بهرام نوازی، حاتم قادری، حسین سلیمی، خلیل الله سردارنیا، سیدجواد امام جمعه زاده، علی کریمی مله، فرشاد شریعت، قاسم افتخاری، مجتبی مقصودی، محمد توحیدفام، محمدرضا حافظنیا

۵. سوال پنجم به این موضوع شکلی می پردازد که با توجه به تعیین سقف تألیف مقالات تا ۲۰ صفحه، وضعیت رعایت این سقف مجاز صفحه برای مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی چگونه است؟ همان گونه که جدول شماره (۶) و نمودار شماره (۲) نشان می دهند تعداد مقالات کمتر از ۲۰ صفحه تنها ۱۸ مقاله از ۱۸۷ مقاله یعنی تنها ۱۰ درصد از کل مقالات را شامل می شود. به عبارتی ۹۰ درصد مقالات از سقف تعیین شده بیشتر هستند. همچنین بررسی ها نشان می دهد که ۲۰ مقاله بالاتر از چهل صفحه و ۷ مقاله بالاتر از ۵۰ صفحه را به خود اختصاص داده اند. ضمن آنکه مجموع کل تعداد صفحات منتشر شده مقالات ۵۷۴۰ صفحه بوده که کمترین صفحه مقاله، ۶ صفحه و بیشترین آن ۵۸ صفحه بوده است. میانگین صفحات ۳۱ صفحه و مد صفحات ۵۲ صفحه بوده است. یافته ها نشان می دهد اغلب مقالات خارج از استاندارد مقالات تدوین می شوند. این موضوع می تواند کیفیت مقالات را تا حدی تحت تأثیر قرار دهد چراکه مباحث زیاد یک موضوع ممکن است پراکندگی موضوع را افزایش و درک از متن مقاله را در قالب یک چارچوب به لحاظ ساختاری و محتوایی قوی با مشکل مواجه سازد.

جدول شماره (۶). وضعیت رعایت سقف مجاز صفحه برای مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی

تعداد مقالات کمتر از ۱۰ صفحه	تعداد مقالات (۱۱ صفحه)	تعداد مقالات (۲۱ صفحه تا)	تعداد مقالات (۳۰ صفحه تا)	تعداد مقالات (۴۰ صفحه تا)	تعداد مقالات (۵۰ صفحه و بالاتر)	فرآوانی مقالات
۲	۱۶	۶۲	۸۷	۱۳	۷	

نمودار شماره (۲). فراوانی مقالات

۶. بررسی وضعیت استنادات و رفرنس‌ها در منابع مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی سؤال ششمی است که این پژوهش به دنبال پاسخ آن است. مجموع رفرنس‌های غیرفارسی (لاتین و عربی) ۵۹ درصد مجموع رفرنس‌ها را تشکیل می‌دهد و ۴۱ درصد رفرنس‌ها متعلق به رفرنس‌های فارسی می‌باشد. به نظر می‌رسد نسبت بین استنادات فارسی و غیرفارسی معقول است.

جدول شماره (۷). وضعیت استنادات و رفرنس‌ها در منابع مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی

تعداد رفرنس‌های مقالات			
تعداد کل رفرنس‌ها	تعداد رفرنس غیر فارسی	تعداد رفرنس فارسی	
۵۹۱۸	۳۵۰۰	۲۴۱۸	تعداد
۱۰۰	۵۹	۴۱	درصد

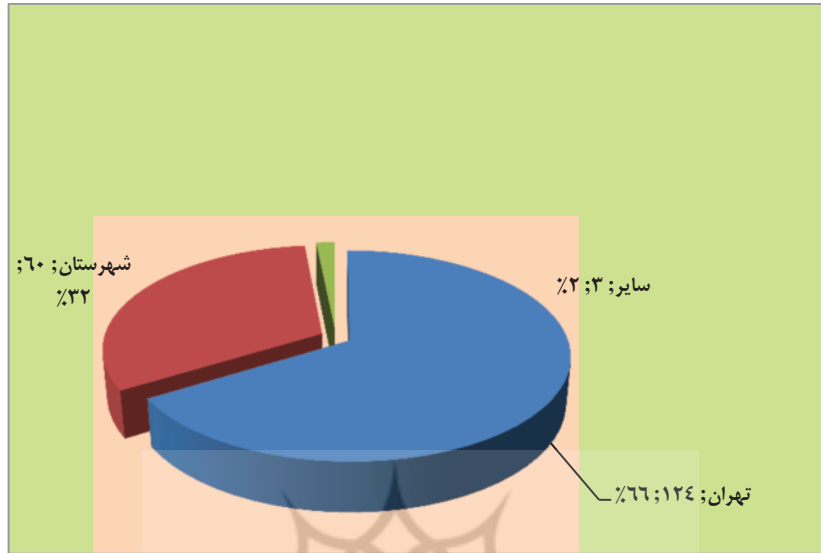
۷. هفتمین سؤال به سهم و میزان مشارکت دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی در مقالات منتشر شده در پژوهشنامه علوم سیاسی مربوط است. به‌طور کلی تا شماره ۲۸ این نشریه ۱۵ دانشگاه و مرکز پژوهشی از استان تهران، ۱۴ دانشگاه از شهرستان‌ها، ۲ دانشگاه خارج از کشور و ۱ پژوهشگر با ارسال مقاله در تولید دانش در این نشریه مشارکت داشته‌اند. بر همین اساس نتایج بررسی نشان می‌دهد که ۷۷ مقاله از مقالات منتشره معادل ۴۱/۱۷ درصد مقالات توسط سه دانشگاه شهید بهشتی، تهران و علامه طباطبایی ارائه شده است. مجموع مراکز دانشگاهی و پژوهشی استان تهران تعداد ۱۲۴ مقاله معادل ۶۷/۹۷ درصد، دانشگاه‌های شهرستان‌ها ۶۰ مقاله معادل ۳۰/۴۴ درصد و سایرین ۳ مقاله معادل ۱/۵۹ درصد مقالات را به خود اختصاص داده‌اند. یافته‌های این سؤال در جداول شماره (۸) و (۹) نشان داده شده است.

جدول شماره (۸). سهم و میزان مشارکت دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی در مقالات منتشر شده در

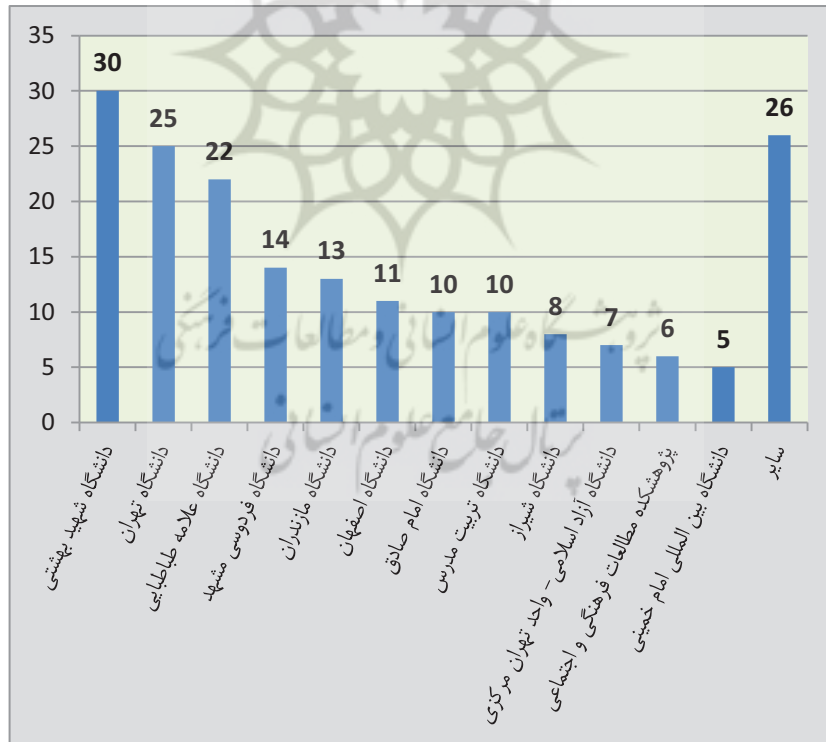
پژوهشنامه علوم سیاسی

ردیف	دانشگاه و مراکز علمی	تعداد مقالات	درصد
۱	دانشگاه شهید بهشتی	۳۰	۱۶,۰۴
۲	دانشگاه تهران	۲۵	۱۳,۳۷
۳	دانشگاه علامه طباطبائی	۲۲	۱۱,۷۶
۴	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۴	۷,۴۹
۵	دانشگاه مازندران	۱۳	۶,۹۵
۶	دانشگاه اصفهان	۱۱	۵,۸۸
۷	دانشگاه امام صادق	۱۰	۵,۳۵
۸	دانشگاه تربیت مدرس	۱۰	۵,۳۵
۹	دانشگاه شیراز	۸	۴,۲۸
۱۰	دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی	۷	۳,۷۴
۱۱	پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی	۶	۳,۲۱
۱۲	دانشگاه بین‌المللی امام خمینی	۵	۲,۶۷
۱۳	دانشگاه آزاد - واحد تهران جنوب	۳	۱,۶۰
۱۴	دانشکده تربیت معلم	۳	۱,۶۰
۱۵	دانشگاه آزاد - واحد علوم و تحقیقات	۲	۱,۰۷
۱۶	دانشکده روابط بین‌الملل	۲	۱,۰۷
۱۷	دانشگاه شاهد	۱	۰,۵۳
۱۸	دانشگاه پیام نور	۱	۰,۵۳
۱۹	دانشگاه بیرجند	۱	۰,۵۳
۲۰	دانشگاه آزاد واحد ایلام	۱	۰,۵۳
۲۱	کالج اسلامی لندن	۱	۰,۵۳
۲۲	پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی	۱	۰,۵۳
۲۳	دانشگاه شهید چمران اهواز	۱	۰,۵۳
۲۴	دانشگاه اراک	۱	۰,۵۳
۲۵	دانشگاه رازی کرمانشاه	۱	۰,۵۳
۲۶	دانشگاه آزاد - واحد بوشهر	۱	۰,۵۳
۲۷	دانشگاه آزاد - واحد کرمان	۱	۰,۵۳
۲۸	دانشگاه الزهرا	۱	۰,۵۳
۲۹	دانشگاه وین اتریش	۱	۰,۵۳
۳۰	دانشگاه پیام نور قزوین	۱	۰,۵۳
۳۱	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	۱	۰,۵۳
۳۲	محقق و پژوهشگر	۱	۰,۵۳

نمودار شماره (۳). مقالات ارائه شده توسط دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مستقر در تهران و شهرستان

نمودار شماره (۴). تعداد مقالات

جدول شماره (۹). نسبت مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مستقر در تهران یا شهرستان

مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مستقر در تهران یا شهرستان				
کل	سایر	شهرستان	تهران	
۳۲	۳	۱۴	۱۵	تعداد
۱۰۰	۹/۴	۴۳/۸	۴۶/۹	درصد

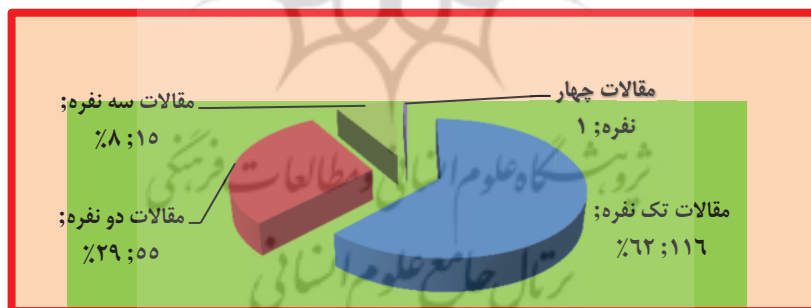
۸. هشتمین سؤال به میزان مشارکت جمعی در تألیف مقالات اشاره دارد. نتایج بررسی نشان می‌دهد که مشارکت گروهی در انتشار مقالات ۱۱۶ مقاله به صورت تک نفره، ۵۵ مقاله به صورت دو نفره، ۱۵ مقاله به صورت سه نفره و تنها یک مقاله توسط چهار نفر تألیف شده است.

جدول شماره (۱۰). مشارکت گروهی در انتشار مقالات

مشارکت‌کنندگان	مقالات تک نفره	مقالات دو نفره	مقالات سه نفره	مقالات چهار نفره
تعداد مقالات	۱۱۶	۵۵	۱۵	۱

از آنجا که مشارکت گروهی را به تعداد ۳ نفر و بالاتر در نظر می‌گیرند مشاهده می‌شود که تنها ۱۶ مقاله معادل ۹ درصد از کل مقالات دسته‌جمعی بوده است و بقیه تک نفره یا دو نفره است. به نظر می‌رسد از آنجاکه در سطح جامعه ایران فرهنگ کار دسته‌جمعی ضعیف است، لذا این امر نیز خود را در عدم مشارکت در تهیه مقالات مشارکتی نشان می‌دهد.

نمودار شماره (۵). مشارکت گروهی در انتشار مقالات

۹. سؤال نهم به وضعیت ضریب تأثیر پژوهشنامه علوم سیاسی در مقایسه با سایر نشریات علوم سیاسی نمایه‌شده در پایگاه استنادی وزارت علوم جهان اسلام ISC اشاره دارد؟

آمارهای منتشره نشان می‌دهد که متأسفانه پژوهشنامه علوم سیاسی در میان نشریات علوم انسانی و به‌ویژه علوم سیاسی از جایگاه مناسبی برخوردار نیست. پژوهشنامه علوم

سیاسی در سال ۱۳۸۹ رتبه ۳۵۵ و در سال ۱۳۹۰ رتبه ۳۸۸ را کسب کرده است. جدول زیر رتبه پژوهشنامه علوم سیاسی را در میان نشریات حوزه علوم سیاسی نشان می‌دهد.

جدول شماره (۱۱). ضریب تأثیر نشریات علوم سیاسی نمایه‌شده در پایگاه استنادی وزارت علوم جهان

اسلام ISC

ردیف	عنوان مجله	ضریب تأثیر در سال ۱۳۹۰	جایگاه در سال ۱۳۹۰	ضریب تأثیر در سال ۱۳۸۹	جایگاه در سال ۱۳۸۹
۱	مجله رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی	۰,۶۶	۳	۰,۵۱۵	۶
۲	راهبرد	۰,۶	۷	۰,۴۶۲	۷
۳	ژئوپلیتیک	۰,۴۲۸	۱۹	۰,۲۳۶	۳۳
۵	راهبرد دفاعی	۰,۲۷	۵۷	۰,۱۷۶	۵۸
۶	دانش سیاسی	۰,۲۴۶	۶۹	۰,۱۵۷	۷۸
۷	دانش حفاظتی و امنیتی	۰,۲۲۹	۷۸	۰,۱۷۵	۶۱
۸	فصلنامه مطالعات راهبردی	۰,۲۱۹	۸۴	۰,۱۶۷	۶۶
۹	مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز	۰,۱۹۶	۹۶	۰,۱۳۷	۹۶
۱۰	مطالعات ملی	۰,۱۸۴	۱۰۰	۰,۱۴۲	۹۵
۱۱	راهبرد یاس	۰,۱۷۷	۱۰۵	۰,۱۱۲	۱۳۰
۱۲	مطالعات انقلاب اسلامی	۰,۱۴۶	۱۴۶	۰,۱۳۶	۹۸
۱۳	فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی	۰,۱۲۵	۱۶۱	۰,۱۰۷	۱۳۸
۱۴	علوم سیاسی	۰,۱۲۲	۱۶۴	۰,۰۹۲	۱۶۲
۱۵	روابط خارجی	۰,۱۰۳	۱۹۴	۰,۰۷۹	۱۹۴
۱۶	فصلنامه سیاست	۰,۱۰۳	۱۹۶	۰,۰۹۲	۱۶۱
۱۷	سیاست خارجی	۰,۰۸۷	۲۶۵	۰,۰۸۲	۱۹۱
۱۸	پژوهش حقوق و سیاست ویژه سیاست	۰,۰۸۱	۲۷۹	۰,۰۷۷	۲۰۳
۱۹	فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک	۰,۰۷۵	۳۰۶	۰,۰۴۶	۳۵۸
۲۰	مطالعات بین‌المللی	۰,۰۷۴	۳۰۸	۰,۰۴۴	۳۶۵
۲۱	پژوهشنامه علوم سیاسی	۰,۰۶۱	۳۸۸	۰,۰۴۶	۳۵۳
۲۲	مطالعات اوراسیای مرکزی	۰,۰۵	۴۶۸	۰,۰۴۴	۳۶۵
۲۴	سیاست دفاعی	۰,۰۴۴	۵۰۳	۰,۰۴	۳۸۸
۲۵	تاریخ روابط خارجی	۰,۰۴۲	۵۱۷	۰,۰۳۴	۴۴۱
۲۶	امنیت پژوهی	.	.	.	.
۲۷	پژوهش سیاست نظری	.	.	.	.
۲۸	پژوهشنامه انقلاب اسلامی	.	.	.	.
۲۹	پژوهشهای روابط بین‌الملل	.	.	.	.
۳۰	دانش سیاسی و بین‌المللی	.	.	.	.
۳۱	رهیافت انقلاب اسلامی	.	.	.	.
۳۲	متین (امام خمینی و انقلاب اسلامی)	.	.	.	.
۳۳	مجلس و راهبرد	.	.	.	.
۳۴	مطالعات قدرت نرم	.	.	.	.

براساس جدول فوق که ضریب تأثیر نشریات حوزه علوم سیاسی را در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ نشان می‌دهد، ضریب تأثیر پژوهشنامه علوم سیاسی در سال ۱۳۹۰ معادل ۰/۰۴۶ بوده که توانسته رتبه ۳۵۳ را در میان نشریات علوم انسانی کسب کند. همچنین ضریب تأثیر این نشریه در سال ۱۳۹۱ معادل ۰/۰۶۱ بوده که به رتبه ۳۸۸ تنزل یافته است. درحالی‌که جدول فوق نشان می‌دهد اغلب نشریات در حوزه علوم سیاسی رتبه‌های به مراتب بهتری را کسب کرده‌اند. از جمله مهم‌ترین عواملی که منجر به چنین رتبه‌ای شده است، عدم ارجاع‌دهی به مقالات این نشریات چه در خود این نشریه و چه در سایر نشریات است که تأثیر بسزایی در کسب جایگاه نه‌چندان مناسب داشته است.

ب - یافته‌های تحلیلی

فرضیه ۱: بین پراکندگی حوزه‌های موضوعی مقالات و رتبه علمی نویسندگان رابطه معناداری وجود دارد.

این فرضیه با استفاده از آزمون‌های آماری کای سکوئر و کرامر با خطای کمتر از ۵ درصد نشان می‌دهد که با اطمینان ۹۵ درصد رابطه معناداری بین رتبه علمی و پراکندگی حوزه‌های موضوعی مقالات وجود دارد. با استفاده از همبستگی پیرسون مشخص می‌شود که همبستگی بین این دو متغیر مثبت است؛ یعنی به هر اندازه که رتبه اعضای هیئت علمی افزایش می‌یابد به همان میزان در تدوین و چاپ مقالات حوزه‌های سیاسی بیشتر مورد پذیرش قرار می‌گیرد. بنابراین یکی از عناصر مؤثر در تدوین و چاپ مقالات در پژوهشنامه علوم سیاسی، عنصر رتبه علمی است. اما جدول فوق نشان می‌دهد که از میان ۱۸۷ مقاله به‌چاپ‌رسیده ۱۰۹ مقاله یعنی ۵۸ درصد از کل مقالات مربوط به اعضای هیئت علمی با رتبه استادیاری است. همچنین ۵۲ مقاله یعنی حدود ۲۸ درصد از مقالات به‌چاپ‌رسیده مربوط به اعضای هیئت علمی با رتبه دانشیاری می‌باشد. اعضای هیئت علمی با درجه مربی و استاد تمامی، کمترین مقاله را در این نشریه به چاپ رسانده‌اند.

جدول شماره (۱۲). حوزه‌های موضوعی (مقولات)

		اندیشه سیاسی	مطالعات ایران	جامعه‌شناسی سیاسی ایران	آموزش، پژوهش و ...	روابط بین‌الملل	فلسفه علم و روش‌شناسی	جامع‌شناسی سیاسی	فقه سیاسی	اقتصاد سیاسی	سیاست‌گذاری عمومی	سیاست مقایسه‌ای	تاریخ اسلام	
رتبه علمی	غیرهیات علمی	فرآوانی	4	2	2	1	2	1	0	0	0	1	0	13
		% of Total	2.1%	1.1%	1.1%	.5%	1.1%	.5%	.0%	.0%	.0%	.5%	.0%	7.0%
	مریی	فرآوانی	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
		% of Total	.0%	.5%	.0%	.0%	.0%	.5%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	1.1%
	استادیار	Count	36	25	15	12	6	5	6	2	0	1	1	109
		% of Total	19.3%	13.4%	8.0%	6.4%	3.2%	2.7%	3.2%	1.1%	.0%	.5%	.5%	58.3%
	دانشیار	فرآوانی	10	7	10	9	10	4	0	0	2	0	0	52
		% of Total	5.3%	3.7%	5.3%	4.8%	5.3%	2.1%	.0%	.0%	1.1%	.0%	.0%	27.8%
	استاد	فرآوانی	2	1	1	0	3	2	2	0	0	0	0	11
		% of Total	1.1%	.5%	.5%	.0%	1.6%	1.1%	1.1%	.0%	.0%	.0%	.0%	5.9%
Total	فرآوانی		52	36	28	22	21	12	9	2	2	1	1	187
		% of Total	27.8%	19.3%	15.0%	11.8%	11.2%	6.4%	4.8%	1.1%	1.1%	.5%	.5%	100.0%

Symmetric Measures

	Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	.570
	Cramer's V	.285
	Contingency Coefficient	.495
N of Valid Cases		187

- a Not assuming the null hypothesis.
- b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	60.741(a)	44	.048
Likelihood Ratio	51.256	44	.210
Linear-by-Linear Association	1.575	1	.209
N of Valid Cases		187	

- a 48 cells (80.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

فرضیه ۲: بین جنسیت و حوزه‌های موضوعی مختلف رابطه معناداری وجود دارد.

با استفاده از آزمون‌های کای اسکوئر، فی و کرامر با سطح خطای ۵ درصد و با اطمینان ۹۹ درصد مشخص شد که بین جنسیت حوزه‌های موضوعی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین جدول فوق نشان می‌دهد که از کل مقالات واصله، ۶۷ درصد از محتوای مقالات این نشریه در حوزه‌های اندیشه سیاسی، مطالعات ایران و جامعه‌شناسی سیاسی ایران به چاپ رسیده است که بیشترین آن مربوط به اندیشه سیاسی به میزان ۲۸ درصد می‌باشد.

به‌طور کلی ۹۷ درصد از مؤلفان مقاله مرد و تقریباً ۳ درصد آنها زن بوده‌اند؛ و این تفاوت جنسیت در تدوین مقاله‌نویسی حوزه‌های سیاسی معنادار است.

جدول شماره (۱۳). حوزه‌های موضوعی (مقولات)

جنسیت	مرد	زن	فرآوری	اندیشه سیاسی	مطالعات ایران	جامعه‌شناسی سیاسی ایران	آموزش، پژوهش و... روابط بین‌الملل	فلسفه علم و روش‌شناسی	جامع‌شناسی سیاسی	فقه سیاسی	اقتصاد سیاسی	سیاست‌گذاری عمومی	سیاست مقایسه‌ای	تاریخ اسلام	جمع
تعداد	51	1	52	35	1	28	21	12	9	2	2	1	1	182	
درصد معتبر	27.3%	0.5%	27.8%	18.7%	0.5%	15.0%	11.2%	6.4%	4.8%	1.1%	1.1%	0.5%	0.5%	97.3%	
تعداد	1	1	2	1	0	22	1	0	0	0	0	0	0	5	
درصد معتبر	0.5%	0.5%	1.0%	0.5%	0.0%	11.8%	0.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	2.7%	
جمع	52	2	54	36	1	30	22	12	9	2	2	1	1	187	
درصد معتبر	27.8%	1.1%	28.9%	19.3%	0.5%	15.0%	11.8%	6.4%	4.8%	1.1%	1.1%	0.5%	0.5%	100.0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	38.673(a)	11	.000
Likelihood Ratio	10.883	11	.453
Linear-by-Linear Association	1.453	1	.228
N of Valid Cases	187		

a. 17 cells (70.8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .03.

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	.455	.000
	Cramer's V	.455	.000
	Contingency Coefficient	.414	.000
N of Valid Cases		187	

- a Not assuming the null hypothesis.
 b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

فرضیه ۳: بین دانشگاه و مرکز پژوهشی و حوزه‌های موضوعی رابطه معناداری وجود دارد.

با استفاده از آزمونهای آماری کای اسکوئر، فی و کرامر با خطای بیش از ۵ درصد نشان می‌دهد که هیچ نوع رابطه معنی داری بین محل دانشگاه نویسندگان و چاپ در پژوهشنامه علوم سیاسی مشاهده نمی‌گردد.

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	1.021	.170
	Cramer's V	.308	.170
	Contingency Coefficient	.714	.170
N of Valid Cases		186	

- a Not assuming the null hypothesis.
 b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

فرضیه ۴: بین میزان رفرنس‌ها و حوزه‌های موضوعی رابطه معناداری وجود دارد.

با استفاده از تحلیل واریانس چندمتغیره و استفاده از آزمون دانکن نشان می‌دهد که تفاوت آماری معناداری بین رفرنس‌دهی منابع در حوزه‌های مختلف پژوهشنامه علوم سیاسی وجود دارد. بدین معنا که در رفرنس‌دهی خارجی توسط مؤلفان مقاله، بیشترین رفرنس‌ها مربوط به حوزه‌های جامعه‌شناسی سیاسی (با میانگین ۲۲ رفرنس خارجی در هر مقاله) و حوزه آموزش و پژوهش و آزمون دروس علوم سیاسی (با میانگین ۲۸ رفرنس خارجی در هر مقاله) می‌باشد و کمترین رفرنس مربوط به حوزه روابط بین‌الملل با میانگین ۴ رفرنس خارجی در هر مقاله می‌باشد و این نشان می‌دهد که در حوزه روابط بین‌الملل رفرنس‌ها بیشتر خارجی است و مؤلفان توانمندی کمتری در این حوزه دارند.

همچنین با استفاده از آزمون فوق در رفرنس‌های فارسی، بیشترین رفرنس‌های فارسی مربوط به حوزه‌های فقه سیاسی (با میانگین ۳۱ رفرنس فارسی در هر مقاله) و جامعه‌شناسی سیاسی ایرانی (با میانگین ۲۵ رفرنس فارسی در هر مقاله) است. درضمن کمترین رفرنس فارسی مربوط به حوزه‌های روابط بین‌الملل (با میانگین ۱۱ رفرنس فارسی در هر مقاله) و حوزه‌های آموزش، پژوهش و آزمون دروس سیاسی (با میانگین ۱۲ رفرنس فارسی در هر مقاله) است.

همچنین ارتباط با رفرنس‌دهی به‌طور کلی نشان می‌دهد که بیشترین رفرنس‌ها مربوط به حوزه‌های فقه سیاسی (با میانگین ۴۶ رفرنس در هر مقاله) و کمترین رفرنس‌ها به حوزه روابط بین‌الملل (با میانگین ۱۴ رفرنس در هر مقاله) است.

kharejiI

	MEHVARHA	N	Subset for alpha = .05			
			1	2	3	4
Duncan(a,b)	4.00	21	3.9048			
	6.00	12	10.1667	10.1667		
	2.00	36	11.0000	11.0000		
	3.00	28	11.1071	11.1071		
	1.00	51		12.1765		
	8.00	7		15.7143	15.7143	
	7.00	9			22.0000	22.0000
	5.00	21				27.5238
	Sig.		.081	.194	.096	.143

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

- a Uses Harmonic Mean Sample Size = 15.515.
- b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

FARSI

	MEHVAR HA	N	Subset for alpha = .05			
			1	2	3	4
Duncan(a,b)	4.00	21	11.2857			
	5.00	21	12.2857	12.2857		
	6.00	12	15.8333	15.8333	15.8333	
	1.00	51	17.2941	17.2941	17.2941	
	7.00	9	19.0000	19.0000	19.0000	
	2.00	36		23.6111	23.6111	23.6111
	3.00	28			24.8571	24.8571
	8.00	7				30.8571
	Sig.		.191	.051	.124	.190

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

- a Uses Harmonic Mean Sample Size = 15.515.
- b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

KOL

	MEHVARHA	N	Subset for alpha = .05			
			1	2	3	4
Duncan(a,b)	4.00	22	14.5000			
	6.00	12	26.0000	26.0000		
	1.00	52		28.9038	28.9038	
	2.00	36		34.6111	34.6111	34.6111
	3.00	28		35.9643	35.9643	35.9643
	5.00	21			39.8095	39.8095
	7.00	9			41.0000	41.0000
	8.00	7				46.5714
	Sig.		.051	.122	.066	.069

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 15.592.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used.

Type I error levels are not guaranteed.

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
KOL	Between Groups	11826.214	7	1689.459	6.349	.000
	Within Groups	47632.491	179	266.103		
	Total	59458.706	186			
FARSI	Between Groups	5174.116	7	739.159	3.553	.001
	Within Groups	36825.668	177	208.055		
	Total	41999.784	184			
KHARE JI	Between Groups	7321.853	7	1045.979	9.575	.000
	Within Groups	19336.233	177	109.244		
	Total	26658.086	184			

Descriptives

		N	Mean
KOL	1.00	52	28.9038
	2.00	36	34.6111
	3.00	28	35.9643
	4.00	22	14.5000
	5.00	21	39.8095
	6.00	12	26.0000
	7.00	9	41.0000
	8.00	7	46.5714
	Total		187
FARSI	Model		
		Fixed Effects	
		Random Effects	
	1.00	51	17.2941
	2.00	36	23.6111
	3.00	28	24.8571
	4.00	21	11.2857
	5.00	21	12.2857
	6.00	12	15.8333
	7.00	9	19.0000
8.00	7	30.8571	
Total		185	18.9189
	Model		
	Fixed Effects		

		Random Effects		
	KHAREJI	1.00	51	12.1765
		2.00	36	11.0000
		3.00	28	11.1071
		4.00	21	3.9048
		5.00	21	27.5238
		6.00	12	10.1667
		7.00	9	22.0000
		8.00	7	15.7143
		Total	185	13.0703
	Model	Fixed Effects		
		Random Effects		

بحث و نتیجه‌گیری

۱۲ مقوله برای تحلیل مقاله‌های پژوهشنامه علوم سیاسی و برای هریک از مقوله‌ها، تعدادی واحد ثبت در نظر گرفته شده است. واحد ثبت در پژوهش حاضر موضوع است. واحد متن یا زمینه نیز کل متن هر مقاله است. بنابراین هر مقوله دارای چند واحد ثبتی خواهد بود. محققان در هنگام تحلیل مقاله‌های پژوهشنامه علوم سیاسی علاوه بر اینکه کلیه مقوله‌های مرتبط و موجود را کدگذاری نموده‌اند، محوری‌ترین مقوله در هر مقاله را شناسایی کرده‌اند. بدین ترتیب در این مرحله ۱۲ مقوله کلی‌تر را انتخاب نموده و هریک از مقاله‌ها را در یک مقوله جای داده‌اند. مقوله‌های انتخاب شده عبارتند از: اندیشه سیاسی، مطالعات ایران، جامعه‌شناسی سیاسی ایران، روابط بین‌الملل، آموزش، پژوهش، آزمون و دروس در علوم سیاسی، فلسفه علم و روش‌شناسی، جامعه‌شناسی سیاسی، فقه سیاسی، اقتصاد سیاسی، سیاست‌گذاری عمومی، سیاست تطبیقی (مقایسه‌ای)، تاریخ تحلیلی اسلام.

نتایج بررسی نشان داد که از مجموع ۱۸۷ مقاله ۲۸ شماره پژوهشنامه علوم سیاسی، موضوع اصلی مقالات، اندیشه سیاسی است. پس از آن، مقالات مربوط به مطالعات ایران در جایگاه دوم قرار دارد. البته باید توجه داشت که موضوع کلی مسائل ایران کلی‌تر بوده و اکثریت مقالات این نشریه در این حوزه موضوعی می‌توانند جای گیرند اما سعی شده مسائل مربوط به این مورد در حوزه‌های مختلف نظیر اندیشه سیاسی، مطالعات ایران، جامعه‌شناسی سیاسی ایران و... توزیع شوند. فراوانی مقوله‌های دیگر به شرح زیر است: اندیشه سیاسی ۵۲ مقاله، مطالعات ایران ۳۶ مقاله، جامعه‌شناسی سیاسی ایران ۲۸ مقاله، روابط بین‌الملل ۲۱ مقاله، آموزش،

پژوهش، آزمون و دروس در علوم سیاسی ۲۲ مقاله، فلسفه علم و روش‌شناسی ۱۲ مقاله، جامعه‌شناسی سیاسی ۹ مقاله، فقه سیاسی ۲ مقاله، اقتصاد سیاسی ۲ مقاله، سیاست‌گذاری عمومی ۱ مقاله، سیاست تطبیقی (مقایسه‌ای) ۱ مقاله، تاریخ تحلیلی اسلام ۱ مقاله.

بررسی پراکندگی موضوعی مقالات نشان می‌دهد که: مقاله‌های نشریه بیشتر به بررسی مباحث مربوط به اندیشه سیاسی و مطالعات مربوط به ایران (اعم از مسائل مربوط به روابط خارجی، مسائل داخلی و جامعه‌شناسی سیاسی ایران و...) پرداخته است و به برخی موضوعات کمتر پرداخته شده است. با توجه به ادعای جامعیت این نشریه در حوزه علوم سیاسی می‌توان به این نشریه خرده گرفت و این مسئله را از نقاط ضعف این فصلنامه دانست.

با استفاده از یافته‌های این پژوهش، پراکندگی موضوعی مقاله‌های منتشرشده در زمینه علوم سیاسی (به‌عنوان یک رشته مادر و دارای گرایش‌های مختلف) در پژوهشنامه علوم سیاسی بررسی شده است. در این پژوهش، علاوه بر اینکه سیر موضوعی مقاله‌ها مشخص شده، می‌توان مقوله‌های موضوعی کمتر کارشده را تقویت کرد و از تکراری شدن مباحث در مقوله‌های دیگر جلوگیری کرد و با ایجاد یک‌دستی در تدوین مقاله‌ها، محتوای علمی نشریه را ارتقا داد. به‌نظر می‌رسد انجام یک کار پژوهشی بزرگ‌تر با هدف بررسی توصیفی و محتوایی نشریات علوم سیاسی کشور می‌تواند یافته‌های مفیدی را به‌منظور تحلیل این نشریات و وضعیت علوم سیاسی در کشور در اختیار قرار دهد. *

منابع

- ریاحی نیا، نصرت؛ نوایی نژاد، شکوه (بهار ۱۳۹۰)، «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان»، زن: حقوق و توسعه (تحقیقات زنان)، سال پنجم، شماره اول، صص ۹۹-۱۱۱.
- زارع فراشبندی، فیروزه؛ کربلایی، سیدمجتبی؛ باجی، فاطمه؛ زاهدی ورنوسفادرانی، مریم (پاییز و زمستان ۱۳۸۵)، «مشارکت گروهی و موضوعات اصلی مقالات مجله علمی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز»، مجله مدیریت اطلاعات سلامت، شماره دوم، صص ۲۴-۱۲.
- سجادی، سیدنصرالله؛ عیدی، حسین؛ مهربانی، جواد؛ عباسی، همایون (تابستان ۱۳۸۹)، «تحلیل توصیفی نشریه علمی - پژوهشی حرکت (شماره ۱ تا ۳۴)»، فصلنامه مدیریت ورزشی، شماره ۵، صص ۱۵۳-۱۴۱.
- سرمه، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۸۵)، روش تحقیق در علوم رفتاری، تهران: نشر آگاه.
- شریفی، مسلم؛ میردادهریجانی، شادمهر؛ عسگری، بابی سان (بهار ۱۳۹۱)، «تحلیل توصیفی مقاله‌های نشریات علمی - پژوهشی تربیت بدنی و علوم ورزشی طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۸»، فصلنامه مدیریت ورزشی، شماره ۱۲، صص ۸۵-۶۱.
- علی گل، مهدی؛ امان‌اللهی، علیرضا؛ فرشاد، علی اصغر (پاییز ۱۳۹۰)، «تحلیل استنادی و کمی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی سلامت کار ایران، دانشگاه علوم پزشکی تهران»، فصلنامه سلامت کار ایران، شماره ۳، صص ۱۲-۵.
- محسن‌پور، بهرام (پاییز ۱۳۸۴)، «تحلیل روند تحول فصلنامه تعلیم و تربیت»، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۳، صص ۲۴-۷.
- مصفا، نسرين (۱۳۸۶)، سیری در تحولات آموزشی و پژوهشی علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، تهران، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی
- موحد، علی؛ ایزدی، پگاه (بهار ۱۳۸۹)، «ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله (۸۷-۱۳۷۸)»، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طبیعی، شماره ۷۱، صص ۹۴-۸۳.
- ولایی، ناصر؛ کوثریان، مهرانوش؛ نصیری، ابراهیم؛ موسوی، سیدفاطمه (۱۳۸۵)، «بررسی کمی و کیفی مقالات مجله علمی - پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران از شماره ۴۷-۱ تابستان ۱۳۸۴»، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، شماره ۵۲ خرداد - تیر، صص ۱۴۰-۱۳۱.

سایت انجمن علوم سیاسی: <http://www.ipsa.ir>

سایت پژوهشنامه علوم سیاسی: <http://www.ipsajournal.ir>

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی